

Տարեկան 10 րոպեի վեց ամիսը 6 րոպեի, երեք ամիսը 3 ր. 50 կ.,
ամիսը 1 ր., հատուկ 5 կ.:
Բաժանորդ գրեմ են թիֆլիսում միմյան խմբագրատանը:

Խմբագրություն հասցեն՝ Тифлисъ, Редакция „Норъ Даръ“,
կամ Tiflis, Rédaction „Nor Dar“:

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից
մինչև 2-ը: Ցայտարարությունները ընդունում են ամեն լրագրողի:
Ցայտարարությունները բաժին 2 կ., ընկերների համար կրկնապատկի:

ՔԱՆՈՒՄԻՆԻՆ

Ք ր ո խ ո խ ն. — Լուրեր:
Մեզ գրում են. — Կոնստանդնուպոլիսից:
Հասարակաց դատաստանը:
Մամուլի շարժը:

Թ ղ թ ա կ յ ո թ ի լ ի ն ն է ր. — Գիրք:
գիրքից: Նամակ Գործարարության, Թա-
րիկ:

Ք ա ղ ա ղ ա կ ա ն. — Թիֆլիս: Անց-
քերը 2 խնամատնում: Իտալիա:
Հ ի ո ա զ ր ն ք:

Ք ա ն ա ո թ ր ա կ ա ն. — Գեղի Կոմ-
կաս:

Տ և ղ և կ ա տ ո լ լ:
Ց ա յ ա տ ր ա ր ո թ ի լ ի ն ն է ր:

ԲՐՈՆԻԿՈՆ

Սոյն 1900 թվականին Կոմիտե-
տում գրվածքներ են վերցնում: Բա-
զուի նահանգից — 230 հոգի, Գորգոսանի
շրջանից — 54, Գանձակի նահանգից, —
1.114, Գարսի շրջանից — 312, Կուրանի
շրջանից — 1.206, Բուլժանի նահանգից —
2.880, Սասնաղորդի նահանգից —
2.917, Թեքերի շրջանից — 430, Թիֆլի-
սի նահանգից — 2.4 9, Սև ծովի նա-
հանգից — 87 և Երևանի նահանգից —
1.512 հոգի:

— Արևմտյան Գ. Տարախանովը կոմ-
կասան գիտատեսական ընկերու-
թյան իւր գիտություններն է ներ-
կայացրել Նոյեմբերյան ամսագրի
մասնագրության դեմ կոնսերվատիվ
նրա առիթով, Արևելագիտության գրեթե բո-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Գ Ե Պ Ի Կ Ո Վ Կ Ա Ս

(Ուղեւորական յոթնամյա անոթ)

ԳԻՐԵՆԵՆ ՄԻՆԶԵՆ ԲԱԹՈՒՄ

Արշալույսներուն հետ յունական Պրեմ-
նահանգի տարեկան թիվը մեծա-
թիւնի հոգալ «Բաղդադ» նաւուն վրայէն
կը դիտենք քաղաքը, որ հնադէսէն կը
փառանայ մշտնջեն և մասնաւորապէս
գիտեցողութեամբ: Այլ յունական ճարտար-
գիտութեամբ յայտնաբերուած անոթա-
տան գրաւորութեամբ մը կը շարժեն, ը-
լայ այդ անշան թաղիկնակ մը ոչ ալ
անցողիկութեամբ ի նահանգաւոր մարդի-
կուն վրայ ըլլալը կըստ կենսաբանի յոյն
լուսնայափայլներու ճարտար խաբարա-
թեան կը վախճան, որոնք անպատ-
ճառ մէկ սակի ըլլալը արժեք մանրակո-
ւորութեամբ քեզ ուրիշ գրաւոր կը խաբեն.
(մէկ գրաւորման հասարակ 2,50 դահ-
կանի): Հապա յարաբարմաճառ Եօդուներն
ու Եփեսոսները... որոնք, մասնաւորապէս
կիտան թէ ամառայնոր օտարական ու-
ղեւոր մ'են, քեզ այնպէս կը պրկեն ին-
չպէս ինքնաւոր սանտիկները սաղը լիա-
բարեկեց ընելու համար եռացած ջրի
կաթնային դաշն դուրս բաշխել վերջ
խեղճ թխնոյն մինչև յետին տղուամա-
ղը կը պրկէ:

Նաւը յունական ծիծաղկոտ ջրերուն
մէջ ինկած շողկալիկ գնացքով կը սու-
րայ: Ծովն անխռով, այլը մ'անգամ չի
թաւալ: Կարելի է փոքրիկ մակոյկով
մ'իսկ այդ յունական խաղաղիկ ծով-
ուն վրայ նետուիլ և կատարել երկար
ուղեգնացութիւն:

Երեկ ասոր համար է ահա, որ ուղե-

որ տեղերում ժամտախտ կայ: Այսպէս
Գանձակի նահանգում, որը կիզմուն է
կազմում, ժամտախտը ճարտար է 60
տեղերում, իսկ Թիֆլիսի նահանգի մէջ ե-
րեք գիտաւորութեան քանն այսպէս գնաց,
Անդրկովկասի առանց եղջիւրաւոր անա-
տուն կըմնայ, և այդ վաճառի նշաններն
արդէն երևում են. այս տարուայ դար-
նալը շատ տեղերում անտուն չկար.
որի պատճառով դաշտային աշխատանք-
ները խիստ ուշացան: Համաճարակը դա-
ղարեցներու համար անհրաժեշտ են ա-
ւելի լուրջ միջոցներ, քան այժմ են
գործադրում: Արմատական միակ մի-
ջոց պատուաստն է: Գատուատի փոր-
ձերը նպատաւոր: Կուրաւորներն ու
նեղից: Գործը գաւառի ինկի գիտող մ,
Հարապալում, Վասիլիովա գիտող և
Հարապալի փորձական դաշտում պա-
տուաստի ենթարկում են ինկիւրաւոր ա-
նատուն առողջ էր մնում, և ժամտախ-
տով հիւանդանալու ոչ մի գէղա չեղաւ:
Թիֆլիսի նահանգական անասնաբույժին
առաջարկում էր, փորձի համար, պա-
տուաստի ենթարկում մի քանի անա-
տուն պահել ժամտախտով հիւանդ ա-
նատուններին մէջ, և այդ փորձը փառա-
նաւոր հետեւեք ունեցաւ, առաջիննե-
րից ոչ մէկը չհիւանդացաւ: Մեր գի-
տատեսական ընկերութիւնը, — վերջոյ-
նում է ճարտարները, պէտք է ի նկա-
տի ունենայ այս հանգամանքը, պա-
տուաստն ընդարձակ կերպով գործա-
դրելու համար ամբողջ Անդրկովկասում:

— Բաթումի և Երզնիսի գաւառնե-
րից մի առանձին Բաթումի շրջան
կազմելու խնդիրը վճռուած է վերջ-
ուրեքին այդպիսի դուրսի են: Գարեկի
աշխարհահանգէն դարձող մի քանի
ուղեւորներ վերջ առաջին քամառանե-
րուն տախտակաւորման վրայ կօր-
բուն ճանաչող բաղաժողովներու վրայ
անփութօրէն տարածուած. բոլոր երեւոյ-
թիւն, յոյն և ուրիշ բարեկեցիկ տիկնիկներ,
օրերուցներ և պարտիներ են տառեր, որ
կողք կողքի նստած ու լրջութեամբ գի-
մակով մը գոպուած բնաւ կարեւորութիւն
չեն տար վարը՝ մեզ հասարակ մահա-
նացունիւրու նայուածքին: Տիկնիկներ և
օրերուցներ բոլորն մը կամ պատկերա-
գաւը հանդէս մը աւելի կը լրջութեամբ
քան կը կարգան, որ անպատճառ Պարե-
ղէն վերցնուած ըլլալու են: Գործնական
մի քանի փայլուն տիկնիկներ և օ-
րերուցներ թիւր մտած՝ տախտակաւոր-
ման երկայնքը կը շարժուին տաք ու
դուրսի խոսակցութեամբ մը, ու դար-
ձաւ շիկահեր մանուկներ, գաղաղ ու սի-
րուն մարդկով, հիւանդակի դէմքով իրենց
անվերջ խոսքերը կընեն անոնց շուրջը:

Վարը քանի մը հասարակ ուղեւորներ
դարձաւ իրենց նաւագնացութեան
հանգիստը կը կարգադրեն՝ փոխով կա-
մըջապահութեան իրենց թիւրմէ՛ կա-
պերտ ու գորգերը և անկողնիները:
Եթէ աշխարհի վրայ կայ տեղ մը, ուր
մարդիկ ամենէն աւելի շուտ և ամենէն
աւելի հեշտ իրարու կընան բարեկամաւոր,
այդ նաւային ճամբորդութիւնն է, և ե-
րեւմտ ալ չօգնեալ: Հոն չգիտեմ ինչն
է որ մարդերն իրարու այդպիսի կը մօ-
տեցնէ առանց խտրութեան կրօնի, ազ-
գայնութեան, սեռի և դիրքի: Հոն կը
հանդիպիս դէմքերու, որոնք մասնաւոր
ընդունակութիւն մ'ունեն կարծես չու-
տով բարեկամաւոր: Քեզ հարցումներ
կընեն յաճախ. բաղադր կը հարցնեն,
գործը և ուղեգնացութեանը նպատակը

նախնապէս գրական մտքով: Բաթումի
շրջանի մասին նոր կանոնադրութիւնը
կըզործարարի նոր տարուանից:

— Ներկայումս Ռուսիայի երկաթու-
ղիները բոլոր կայարաններում մարդատար
գնացքների վաճառում է սահմանաւոր-
ւած: Նախնապէս հաղորդակցութիւն ու-
նենալու համար Վրացիական երկա-
թուգի Պետական-Բաղադրի ճիւղի և
Բուլժանու վրայ անդրկովկասեան եր-
կաթուղիների բոլոր կայարանների հետ:

— Եթախոսա արդիւնաբերութիւնը ֆի-
նանսները միմիկութեամբ տուած մի-
նիստարդով թրջուութիւն են ինդրում
ծիտարտի գործարանատէրերի և անկա-
րանատէրերի, նախնապէս և ծիտարտի
խոշոր աւտարակներին: Նախնապէս
կան նախնապէս գործարարութիւն:

— Թիֆլիսում ծխորդական ընկե-
րութիւն է կազմուած Անդրկովկասի գե-
տականութեան և լճերում ձուկ որսալու
համար: Այս գործին մասնակցում են նաև
գրաւորները Ռուսիայի ներքին նահանգ-
ներից: Լրագրողներ ասելով, մտադրու-
թիւն կայ գործին ընդարձակ հիմունք-
ների վրայ դիտելու: Ընկերութիւնն, ի մի-
ջի այլոց, կարծիք ձևան դաւադրան սե-
ռակն է պիտի աճեցնի գետակներում և
լճերում:

— Վրացիական երկաթուղու ըն-
կերութիւնն Երկուստարակներում մար-
դատար շրջանում է չիլի տալիս, ո-
րոնք պիտի բանեն Կասպից ծովում Բու-
գուի և Կրասնովոդսկի միջև: Այդ շրջ-
անները յիշեալ երկու քաղաքների միջև
գտնուած տարածութիւնը կըկարեն 9
10 ժամում:

կը ձանձառ հասկնալ դաւադրան քաղաքա-
վարի հարցումներով. ու ալ անկէ վերջը
ըսով են մշտական, փոքր չէ թէ դու
նոյն իսկ չես հասկնալ անոնց լեզուն:
Քեզ կը հարցնեն սիւրբա, սուրճ, թէյ,
օղի, դինի, քոնիս (մարդ կը գործա-
նայ հանդիպելով ճանապարհորդներու,
որոնք կարծես թէ իրենց հետ շրջան
կրպակ մ'ունեն, որ իրենց հետ ամեն
տեղ կը քաղցնեն, խմիչքներու մի կին-
դանի խանութ, խմբան), ճաշելու կը
հրաւիրեն քեզ, կը խաղան հետդ, կըրպեն,
խելքէ մարքէ շանցած դաւադրան խելքու-
թիւններ կընեն, պառնայի ելլի կը հը
բաւրեն քեզ և վերջապէս կընեն այն
բոլոր բաները, ինչ որ տարիներէ ի վեր
փորձառու և կապուած բարեկամներու
հետ միայն կարելի է ընել: Ինչ քանի
պէտք է վերադրել այս հոգեբանական
երեւոյթը. ունենալ բարեկամներ, որոնք
դուրսը քեզի բարեկամ տալ չեն ուղեր ու
նաւուն մէջ բարեկամը կըլլան: Գուցէ
ծովու առթած ահ ու տարափը, բը-
նուելու վախը, միտքնաւորութեան սրտ-
նեղութիւնն ու տաղաւորը, և հաճախի
ժամանցի մտածումներն են ասոր ուղ-
ղակի պատճառները: Նաւը մտնող հա-
մարեալ թէ ըսով դիտար ճանաչող ան-
համարաշին տարբեր անտակ մ'ընտո-
ներար կուգան կը ժողովին հոն, որ
նաւային կեանքի ամենէն գործունայ
վարը կը հանդիսանայ. այս համարմու-
թիւնը կարելի է կոչել «ճամբու ընկե-
րակցութիւն»: Եթովու անվերջանալի օրը
դիշեր ընելու ժամանցի շրջան:

Նաւային ճամբորդները կարելի է և
քեզ զլլաւոր դատաւարներու բաժնե-
ղոստաշինները, որոնք հարուստ դատա-
կարգին կը պատկանին և ի ենց ներքի
է ընել ամեն բան բացարձակապէս
Գործի մարդիկ, որոնք իրենց ընկերնե-

— Գանձակի և Երևանի նահանգների
բաժնակի անկարաններում երեւցել է
ժամեղ կոշուած հիւանդութիւնը:

— Օգոստոս ամսին Արաքսում անում
սղաւում է Բուխարայի էմիրը, որը
ներկայումս բռնկում է Երաթայում:

— Թիֆլիսում թիւրքաց ընդհանուր
հիւանդութիւն է նշանակուած հիւանդ-
քի:

— Մենք ստացանք 1) «Труды ко-
миссий, избранной XIII съездомъ
нефтепромышленниковъ для разра-
ботки вопросовъ объ обезпечении по-
страдавшихъ рабочихъ, о горныхъ
поселкахъ и подъѣздныхъ путяхъ». Баку, 1900 г., 2) «Проектъ устава
кассы страхования отъ несчастныхъ
случаевъ при съѣздъ бакинскихъ не-
фтепромышленниковъ, принятый и о-
добренный XIV съездомъ нефтепро-
мышленниковъ», Баку, 1900 г.

ՄԵԶ ԳՐՈՒՄ ԵՆ

ԿՈՆՏՐԱԿՏ. — Կիրակի օգոստոսի 6 ին,
Կոնտրակտ սուրբ Կարապետ եկեղե-
ցու վաթում հոգեհանգիստ կատարուեց
յայտնի հրապարակաւ յայտնի և որբերի պաշտ-
պան Գրիգոր Զանգեանի յիշատակին:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱՆԸ

(Նամակ Զուրուց)

Ամենք էլ շատ անգամ լսած կըլինին
գաւազան խաղի ու խաղի մարդկանցից
այս տեսակ խոսքեր թէ՛ «հասարակաց
կարծիքն ինձ համար նշանակութիւն

ունի վրայ սեւեռուած ըլլալով եթէ գրա-
նեն պարագայ միջոցներ, իրենք զիրենք
կուտան թղթախաղի կամ բախտախաղի:
Եւ հասարակ մահականացուններ, որոնք
հետաւոր երկիր բախտ վնասներ կը-
թան, որոնք կեանքի զրկուածներն են
ամեն տեսակով: Կայ և չորրորդ դասա-
կարգ մը, անգործներու դասակարգը,
որուն անդամներն այնչափ ճկուն, այն-
չափ բանիմաց, այնչափ լեզուաւոր, այն-
չափ դիւրամիտ են, որոնց վրայ կը
հիշանա միայն: Աստուածութիւնն այդ
տեսակ մարդոց միայն լեզու է ստեղծած.
առ հասարակ այս դատաւարքն է որ
չուտով բարեկամաւոր ամեն դիւրա-
թիւնութիւններն ունի. անոնք կը հեղի
նախնի կեանքը, կը ստեղծեն գուար-
թութիւնը, կը մտնեն շրջանէ շրջան,
զգիտածներու շրջանէն մինչև բարձրա-
պատիւ դասաւորութիւններու շրջանը, ամեն
տեղ ծիծաղ կը սփռեն, վերջապէս կը
սոգան մինչև այն խաւերուն մէջ, ուր
կին էակը գոյութիւն ունի. վայն եթէ
կին էակը գոյութիւն չունի նաւուն մէջ.
աշխարհ իրենց գլխին վրայ պառնայ
կըլէ, հետուն նաւաստի լուսացած ու
չորցնելու համար փառած շապիկներն
անգամ իրենց համար կ'ոնջական շրջա-
զգիտածներու ըլլալ կը թուին, ու հոն կը
վազեն: Աստուած նոյնն են, երբ կը մտնեն
երկաթուղիի վազողներու մէջ, թրամ-
վայները, տեղէ տեղ փոխադրող փոքր
շրջանակաւորները, վերջապէս թատրոններն
ու մինչև անգամ եկեղեցիները. վերջա-
պէս կ'ենն է դիրքեր շահագրգռող տար-
կան, այն է՝ իրենց կեանքին նպատակէտը,
ու միայն անոր շուրջը կը դառնան ա-
մենաւոր:

Սակայն են այն տեսակ բարեկամու-
թիւններ, որ կը պատահին ծովուն վը-
րայ և սրբաբնակ իւրաք կը կապուին բա-

չունի», «հասարակաց կարծիքն ինձ համար
զերո է, գործ չարժէ» և այլն: Միւս
կողմից լինում են և այն տեսակ մար-
դիկ, որոնք ասում են՝ «գիտէք ինչ կա-
սին իմ մասին, եթէ լսեն թէ այդպէս
եմ վարուել, գիտէք ինչպէս կըրտա-
պարտեն ինձ. չեմ անիլ, թէ չէ՛ ժողո-
վուրդի խօսակցութեան նիւթ կըրտանամ»
և այլն: Դիւրքեր են լինում, որ միևնույն
մարդիկ թէ այս են ասում և թէ այն:
Այս պարզ ցոյց է տալիս, որ շատ խառն
կարծիք կայ հասարակաց դատաստանի
մասին, և դա պատճառն այն է, որ
հասարակաց դատաստան են համա-
րում ոչ թէ իսկապէս հասարակութիւն
ամբողջապէս, այլ նրանք, որոնք ամենից
համարձակ են խոսում հրապարակի վը-
րայ և անկանխելի:

Վերջները ասորեայ խնդիրներից մե-
կը, Կարոյի խնդիրը. երբ կողմնակի
մարդ հեռուից նայելով աստուածուն ենք,
թէ ինչ տեսակ խաղաղակ ըմբռնու-
թիւնների կարող է ենթարկուիլ մի
գործ: Բաւական է, որ հոգ. իշխանու-
թիւնը, թէ և ոչ իբրեւ պատիւ, այլ իբ-
րե ժամանակաւոր կամ վարչական կար-
գադրութիւն, արձակել է ուսուցիչների
և յայտնի, որ նրանք կարող են սեղ-
տմբերին կրկին հրաւիրուել ընտրանքի:
Եւ ահա ամեն մէկը — թէ մեծը՝ թէ փոք-
ը, թէ հարուստը՝ թէ աղքատը, թէ
թերութիւն և թէ ուսեալը — ամենքն էլ
իրենց աւելի հակադրող ու բանիմաց են
երեւակայում, քան ուսուցիչներին, և ըս-
կըսում անդուռն բեռնով գաղափարել
նրանց: Նրանք գաղափարում են այն
ուսուցիչներին, որոնք իրենցից անհամ-

բեկամական կարմիր ու տաք թիւղով մը.
ծովուն վրայ բարեկամացանել կը ճա-
նաչեմ, որ վաճառականի մը ճշտապա-
հոյթեամբ մինչև այսօր իրենց շարա-
թական թղթակցութիւնները կը շարու-
նակին երկրէ երկիր: Աստուած
ցուցնելու կեանքի սակաւ բացառութիւն-
ները կը կազմեն:

Նաւուն մէջ պաղատ չեն դաւադրան
տիպեր, որոնք շրջանակէ շրջանակ ան-
վերջ կը մտնեն ու կ'ըլլեն. հոն քեզ կը
բամբասեն, հոս քեզ կը շողորդեն.
անոնց լեզուն երկաթային սուր մ'է, աջ
կը հարուածէ, ձախ կը շողորդեն: Ահա
մէկը՝ որ բարեկամացու քեզ. անվերջ
քրքրելով մը և կողորդալիք քաղաքանալով
պիտի կ'իսէ անպատճառ ճանապարհա-
պաշարը: Կան այնպիսիներ ալ, որ դիւ-
րաթեք մտաւոր կատարել մը նման ամեն
սեղանի շուրջը կը քսուին և կը դառ-
նան ու կը դառնան. վայն թէ «համա-
ցէք» մ'ըսիր. ալ գործ ունիս անոր հետ.
աստուած ասկէ օղի մը կը կ'ընծեն, անկէ
սիւզառ մը կը փրցնեն, և ինչ որ վայն
լինէ՝ շահ կը համարեն. աստուած կարելի է
կոչել «Երեւելիք ճամբորդներ»: Ահա վա-
նոգական տիպ մ'ալ, որմէ դուռն բնաւ չես
ախրժիք, քեզ անհանգիստ կընէ իւր
շատախոսութեամբ. դուռն մենանալ կու-
գես, ան քեզ կը հետապնդէ. դուռն օ-
ձիւրդ աղաւաղու համար կըտարածուիս
ու քնանալ կը կեղծես, այն ընդհակա-
ռակը երգել կառաւարդէ քեզ. դուռն
չուտել կուգես, ան քեզ կը կըրտադատէ
ըսելով. «մէկ մը հրաման գոնէ». «քո-
նեք մը մոռ». «սիւզառ մը տուր». «նա-
րինջ մը անուշ ըրէ». «այս վարունքը
շատ արդէ տեսակէն է». «նալաթ մը
առ», որ անորժաւիկ բացուէ... և այլն
և այլն. ու դուռն ճանաչացած՝ Գարեհիսի
Արիստոս աղային նման կըսես իւրովի.

(Դճարունակութիւն)

ՀԱՐԱԼՆԱԿ

6. 11. 1951. 1951. 1. 5. 1951. 1. 1.

և լաւ թնդանօթին երով, այնուամենայնիւ
տառ էլ լաւ Հէին խփում նշանին և չու-
տով ստիպումած էին լուկ և նաշանը
տալ: Միացած զօրքերը վաղեւիկն իրանի
ետեւից, իսկ այդ միջոցին վրայ հասած
ճափոնացիներն ու ամերիկացիները ուրա-
կանում էին նահանջ տուտդեւերին: Այս-
պիսով դաշնակից զօրքերը մէկը միւսին
յետեւից զբաւեցին ետքը կարիւր դիւր —
Ուսիլուն, Պէճանը և Նանձունը, որով
մարքեցիներն դէպի Պեկին տանող ճանա-
պարհը: Վերջին հեռագրաբերից յայտնի
որ զբանի ջադիրով պտիպուեցին ամս-
նաթի համը, օգոստոսի 2-ին նրանք մտան
Պեկին և ազատացին զեսայաններին:

«Անտոնու և ազգի առաջ երդում»-ի մարզել սահմանադրութիւնը և օգտուել արքայական իշխանութիւնի միայն օրէնքների հիման վրայ և այդ օրէնքների կատարելադ համաձայնութեամբ, իրաքան-հիւրին տալ ըստ արժանոյն և իրաւանց և իմ բոլոր գործողութիւնների մէջ նպատակ դնել ազգի շահերը, բարօրութիւնն ու պատիւը:

ՊԺԺ-ի նախագահը, Խոզ Բուսակա՛ն վոտա-
ճանայ ինձ վրայ այնպէս, ինչպէս ես
լստահ եմ իմ հայրենիքի աստուծի վրայ:
Ձկայ մարդկային այնպիսի մի ոյժ, որը

կարող լինի քանդել իմ նախորդների այնքան մեծ գործողությունները ստեղծած գործը իտալիայի միությունն ու ազատությունը պետք է իրապես իրականացնելու համար լինի:

Այս հարցն արտասանված էր զորքի, եռանդուն ձայնով:

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՀԱՆՔՆՆԵՐ, 6 օգոստոսի. — Ըստ շինական տեղեկությունների, միացած զորքերը Պեկին մտան, առանց դիմադրության հանդիպելու. նրանց ընդունեց պրինց Յինը վերին աստիճանի բարեկամությամբ: Թշնամական բոլոր տարրերն առաջուց արդեն դուրս էին եկել քաղաքից. արքային իր 29-ին յայտնի մանջուրները հետ մեկնեց Չանթի. Կանսուի զորքերը դուրս գնացին արևմտյան ուղղությամբ, որպեսզի միացած զորքերին ուղիղ կողմը դարձնեն և թող չտան նրանց հետամուտ լինելու արքային:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԴ. — Ներքին գործերի մինիստրությունն անհապառվելով որոշեց երեք ամիս ժամանակով դադարեցնել «Արալ» լրագրի հրատարակությունը:

ՎԻԼՆԱՎՈՐՈՎՆԵՐ, 7 օգոստոսի. — Կասսիի պալատում ընդունելով ֆինանսային վարչության հետ կապված հարցերը, որից բխում էր հետևությունը. «2-րդ նշանակումն իսկ յենակետն ունեցող համայն Ռուսիայի Կայսրի համաձայնությունը — այն հարցը Պետի, Որն իսկ այն զգացել է տալիս հեռու ասիական երկրներում. այս բանը նորից ապացուցանում է, թե որքան սերտ կերպով են կապված իրար հետ կայսրությանը ղեկավարական առնչությունները: Մեր ազգի շահերն ի նկատի ունենալով, ես կամենում եմ, որ միասին մեր ձեռնարկած արշավանքն ամուր գլուխկան դառնայ փոխադարձ յարգանքի և փոխադարձ խաղաղության երկուստեք պետությունների համար, ինչպես նախ քան փորձում էր հասնել անցեալ տարի ռուսաց Կայսրն ուրիշ ասպարեզում:

ԼՈՐԵՆՑՈ ՄԵՐԿՆԵՐ. — Հարգարդում են, որ Դեկտեր գերի է բռնել 4000 անգլիացի և իսկել է 7 թնդանոթ, Ռոսերտան իսկ զորքով հեռացել է Միդլսեքսից: ՊԵՏԵՐԲՈՐԴ. — Ինչպես երեկ երեկոց Կոմսանդանտի Տիտուսային կողմից, որտեղ կանգնած է Բադեն-Պոտելը, և պահանջեց, որ վերջինս անհապառվելով լինի. Բադեն-Պոտելը հարցրեց, թե ինչ պայմաններով է ուզում Դեկտեր, որ իրեն անհապառվելով լինի:

ԼՈՐԵՆՑՈ. — Ծովակալությունը հրատարակել է ծովակալ Բրիտի մի հեռագիրը, որ նա գրել է 2-րդ օգոստոսի 6-ին, հետևելով բովանդակությանը. «Համապետական ազդեցիկ իմանում եմ, որ Պեկինի մի մասը կրակի մեջ է. Կուր վերջիններս շարունակում է. Ես չեմ կարողանում թողնել իմ ասիական զորքերը չլիարժանել և սկսելով են քաղաքի ներքին մասը, որտեղ չինացիները վերջին դիմադրություն են ցույց տալիս:

Խոնարհորդատարակել է
ՍՊԱՆՈՐ ՍՊԱՆՈՐՈՎՆԵՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Խոնարհ ենք հայ հատարությունների Սալմաստում նոր բացվող գրադարանին աջակցություն լին ցույց տալ նուրբերով գրքեր: Նուրբած գրքերը կարելի է ուղարկել հետևել հասցեով — Թիֆլիս, Բեդուտե-կալա, Դոմ Մանդենովա, Տեպանյ Վարդանյան:

ԱՆԴՐԿՈՎՆԵՐՆԵՐ ԵՐԿՐՈՐԴԻ
(Ժամերը նշանակում են ըստ Պետերբուրգի ժամանակի, որը Թիֆլիսի ժամանակից յետ է 58 րոպե):

Թիֆլիսի Բաթում արդարեւ-թաց № 1 գնացքը մեկնում է առ. 11 ժ. 19 ր., Բաթում հասնում է եր. 9 ժ. 41 ր.

Բաթումից Թիֆլիս պոստային № 3 գնացքը մեկնում է եր. 11 ժ. 29 ր., Թիֆլիս հասնում է ցեր. 5 ժ. 34 ր.

Թիֆլիսից Բաթում և նոյն գր. նացքը մեկնում է եր. 6 ժ. 34 ր., Բաթում հասնում է առ. 7 ժ. 14 ր.

Բաթումից Թիֆլիս մարդատար № 5 գնացքը մեկնում է ցեր. 4 ժ. 01 ր., Թիֆլիս հասնում է առ. 6 ժ. 34 ր.

Թիֆլիսից Բաթում և նոյն գր. նացքը մեկնում է առ. 8 ժ. 53 ր., Բաթում հասնում է եր. 9 ժ. 01 ր.

Բաթումից Թիֆլիս արագաբեկ թաց № 2 գնացքը մեկնում է գիշ. 11 ժ. 18 ր., Թիֆլիս հասնում է առ. 9 ժ. 30 ր.

Բաթումից Թիֆլիս մարդատար № 4 գնացքը մեկնում է եր. 7 ժ. 50 ր., Թիֆլիս հասնում է առ. 8 ժ. 42 ր.

Թիֆլիսից Բաթում և նոյն գնացքը մեկնում է առ. 10 ժ. 05 ր., Բաթում հասնում է ցեր. 5 ժ. 6 ր.

Բաթումից Թիֆլիս պոստային № 6 գնացքը մեկնում է առ. 7 ժ. 50 ր., Թիֆլիս հասնում է եր. 7 ժ. 15 ր.

Թիֆլիսից Բաթում և նոյն գնացքը մեկնում է եր. 7 ժ. 45 ր., Բաթում հասնում է ցեր. 12 ժ. 10 ր.

Թիֆլիսից Բաթում № 7 գր. նացքը մեկնում է ցեր. 1 ժ. 45 ր., Բաթում հասնում է եր. 6 ժ. 50 ր.

Բաթումից Թիֆլիս № 8 գր. նացքը մեկնում է գիշ. 12 ժ. 30 ր., Թիֆլիս հասնում է առ. 6 ժ. 30 ր.:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Հինգշաբթի, օգոստոսի 10-ին 1900 թ. պ. պ. անդամների, կանգնողների և նրանց ընտանիքների համար ռուս գերատեսչական խումբը կենդանացել է

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Դրամա 4 գործ., հեղ. Ջուլիանի, Տեղերի գները 30 կոպեկից մինչև 1 ր.: Հիերերը վճարում են մուտքի համար 50 կոպեկ: Երեկոցյան ժամը 8 1/2-ին: (398) 2 1

ՀԱՐԿԱՆՈՐ Է 2 ՈՒՍՈՒՅԻՉ

Իսկանդարյուրը դատարանում է երկու ուսումնարանում կրթության հայաց լիզու: Մեկն ունի լուս. միջնադպրոցական երկրորդական և միջնադպրոցական ուսումնարանում 30 դաս շարավիճակ և ստանում է 700 ր. ուսնիկ տարեկան, իսկ միւսը — երկու միջնադպրոցական ուսումնարանում 24 դաս շարավիճակ 550 ր. ուսնիկով: Բացի ուսնիկից, ոչինչ չեն ստանում: Պահանջում է հարկաւոր ցանկը: Ցանկացողները ինքիքը գ. կ. մեկնում են կամ վաւերացրած պատճենների հետ միասին ուղարկում են հետևել հասցեով. Городекому Старосте города Св. Креста (397) Ставропольской губ. 3-2

Այս տարեկալ մարտի ամիս մէջ ԱՐԷՍԱՆԳԱՐՈՅԻ հեռացել է երկրամարդ ԱՐԷՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՎՆԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏԱՆՆԵՐ. մինչև այժմ նրա մասին ոչ մի տեղեկություն չկայ: Հայրը և եղբայրը թաւախաղաղ ինդուստրիալ և ամեն տեղի հայերին ու յայտնի է նրա բնակութեան տեղեկայանը հետևել հասցեով. Թիֆլիս, Բեդուտե-կալա, Դոմ Մանդենովա, Տեպանյ Վարդանյան:

Յարութիւն Կարապետանց
Киселоводець
(399) 6-2

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴԴՐՈՑԻ

Վարչությունը որոշում է յայտարարում է. որ նորեկ աշակերտների քննություններն սկսուելու են օգոստոսի 30-ին: Նորեկ աշակերտները պարտաւոր են ներկայացնել ծննդական վկայական (իսկական և ոչ քաղաքացի) և ծաղիկ պատուագրման վկայական: Առանց վկայականների նորեկ աշակերտները քննություն չեն կարող ընդունուել: Տեսուչ՝ Ս. Բալաշով (359) 4-3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ
ԼՈՒՍԻՆԵԱՆԻՔ

Կրեկ
ՄԵԼԻՔ Ս. ԳԱԼԻՔԻՔԻ
160 էջ, ապ. վեներայի Միկիթայանց, 1900 թ., գինն է 2 շիբ.

Կր ծախուի հետևել պայմաններով: 2-րդ հարկը օրինակ Արաբիկի որդանցին համար, երեք հարկը օրինակ Կիպրոսի որդանցին համար, իսկ միացած 300 օրինակը հեղինակին համար: Հեղինակն այդ 300 օրինակները կրկան է իր ծախքերը հանելու և բարեկամներին նուիրելու համար. իսկ միւս օրինակները բոլորովին անձնական իրեր են, զի հեղինակը նուիրած է հայ յիշխալ երկու որդանցներին: (X) 5-1

ԱՅՈՏ ԵՐԿԱՐ
ՊԵՏԵՐԵՐՆԵՐ ՎԵՐԵ

(Երկու մասը մի գործի մէջ)
Դինն է մէկ բուրլի. գումարով գնողներին վիճում: Դինն է Կեղծական գրական-հասանցին կամ հեղինակին՝ Тэфль, Дворянская улица № 6. Варагу Ай- (394) ваянцу. 5-3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ
ՄԱՆԱՐ ՏԵՐԱՐԱՆՆԵՐ
, ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՎՆԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏՈՎՆԵՐ՝

2000000 ՏԵՐ
ԴԻՆՆ Է 30 ԿՈՊԵԿ
Դինն է Թիֆլիս — Կեղծական գրական-հասանցին. երեք — Յորինդին: 5-3

! ԶԳՈՐԵՑԵՔ ԿԵՂԾՈՒՄՆԵՐԻՑ!
ԱՌՈՂՋԱՊԱՆԱԿԱՆ
ՈՍԿԵՐՈՐԱԿԻ ԺՈՐԴԻՆԻ
Օ Ճ Ա Ռ
ԴԵՂԱԳՐՈՐԾ
Գ. Ֆ. ԻՐԳԵՆՍԻ

Ոչնչացնում է մոնիթ, արեւից պարտաւոր, գեղին բծեր, երեւելի, բշտիկներ և արդու է աւելորդ քրտնելու դէմ: Առաջարկում է արդէն արդարաւոր աւելանալու բարձր արագ ինքն օճակ:

Մի կտորի գին 50 կ. 1/2, կտորի 30 կ. 1/2: Վաճառում է բոլոր ամենալու զգաւաններում և զեղատնային խանութներում:

Դիւանոր պահանջող բոլոր մուտքային համար Գ. Ֆ. Իրգենսի մօտ, Մոսկուայում: (M.) № 192764 24-13

ԹԻՖԼԻՍԻ ԳԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Սրանով յայտարարում է իրենց քաղաքագաւառական հողարածին կուպարով տարւ համար վարչությունն ինչպիսի տուող անձերին, որ, համաձայն քաղաքային խորհրդի 1900 թ. յուլիս 12-ի որոշման, 10-րդ քաղաքամասում, «Լոտիկո գործ» կոչուած տեղում, կապարով է տրոււմ քաղաքագաւառական 47 հողարածին նախագաւառ իրաւունքի հետեւալ կարգով.

ա) հարկատու դասակարգի այն անձերին, որոնք պրուած են Թիֆլիս քաղաքի հաստատութեան անդամ ինչպէս ըստ հարկերի վճարման, այնպէս և ըստ միտահաշուի (պաշտօնաթիւ հասարակ զինուորներ):

բ) Միացած դասակարգի այն անձերին, որոնք Թիֆլիս քաղաքում ապրում են հինգ տարուց ոչ պակաս:

գ) Այն օտարահաւասաններին, որոնք ապրում են Թիֆլիս քաղաքում տասը տարուց ոչ պակաս:

Հողարածինները կապարով վերցնել ցանկացողները պէտք է քաղ. վարչութեանը ներկայացնեն վերոյիշեալ նախագաւառ իրաւունքներն ապացուցանող հարկաւոր գրկումները մինչև 1900 թ. (396) օգոստոսի 10 ր: 3-3

ՇՈՒՇՈՒ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴԴՐՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
տեսուչ է հրաւիրում մինչև 2,000 ր. ուսնիկով. ունենալու է 12 դաս: Ցանկացողները պէտք է դիմեն հողարածութեանը հետագրով: 3-3

ԲՐՈՎԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Ա.Ո.Ա.ՔԱՐԱՆՈՒՄ Է
„ՊԵՏՐՈՒ“ (ՀԵՂՈՒԿ)
ժազերն աւրացնելու համար
„ՊԵՏՐՈՒ“ (ԱՍԱԿՈՒ)
Թիֆլիսի ոչնչացնելու համար
(M.) № 104105 10-1

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ
ШОКОЛАДЬ
Ф.А.Б.С.С.И.У.И.К. МОСКВА.
(M.) № 90634 52-11

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ԹԻՖԼԻՍ, ԼԵՐՄՈՆՏՈՎՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑ, № 9
Ցանկացողք ունենալ իրենց առևտրական գործերի համար անցնալ յունիս ամսում ուսման ընթացքին տարաւած աշակերտներ և աշակերտուհիներ՝ թող բարեհաճեն գիմն կուրսերի հիմնային՝ Ս. Մանուէլեանցին: Աւարտողներն ստացել են մասնագիտական առևտրական կրթություն, Կովկասի ուսումնարանական շրջանի հողարածուից հաստատուած ծրագրի համեմատ, և ունեն օրինաւոր ատտեստատներ:

Ընդունելութիւններն սկսուելու են սեպտեմբերի 1-ից: Կուրսերի ծրագրին ու կանոնները կարելի է ստանալ ծրագրաւոր եղ. Ծովկանային քանկային գրասենեակում և Կուրսի հիմնային քանկարանում: Օտար քաղաքայից դիմում են՝ Тифлисе, у кредителю Коммерческияъ Курсовъ О. П. Мануэльянцу. (367) 12-6

ՓԻՆԵՍՆԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏԵՐԻ ԹԱՅԼՏՈՒԹԵՐՈՐ
ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
(Баку Прачешная, домъ Теръ-Ованесова)
Կուրսերի նպատակն է տալ սնկիդիներին մասնագիտական առևտրական կրթություն և պատրաստել հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողներն ստանում են ատտեստատներ Կուրսերում աւանդում են՝ 1) առևտրական թուղթաւորութիւն և թուղթաւորութիւն համարիչի վրայ: 2) հաշուապահութիւն՝ արդիւնաբերական-գործարանական, առևտրական և բանկային: 3) առևտրական թղթաւորութիւն: 4) առևտրական անտեսագիտութիւն: 5) առևտրական մուրհակային օրէնքներ: 6) գեղարվեստութիւն և արագագրութիւն (ուղագրումն ձեռագիր):

Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից ամենայն օր՝ կուրսերում և «Եղ. Ծովկանային և Ընկ» Բաշույ ըստմունքներում: Կուրսերի կանոնագրութիւնը (уставъ) և մանրամասն ծրագրեր տրոււմ են ևւ ուղարկոււմ են ծրագրաւոր: Օտարաքաղաքայիները գիմն են ցրедителю коммерческияъ курсовъ А. П. Теръ-Касарову, Баку. (375) 25-6